

De Nederlandse verwevenheid met China in mondiale waardeketens

Tom Notten

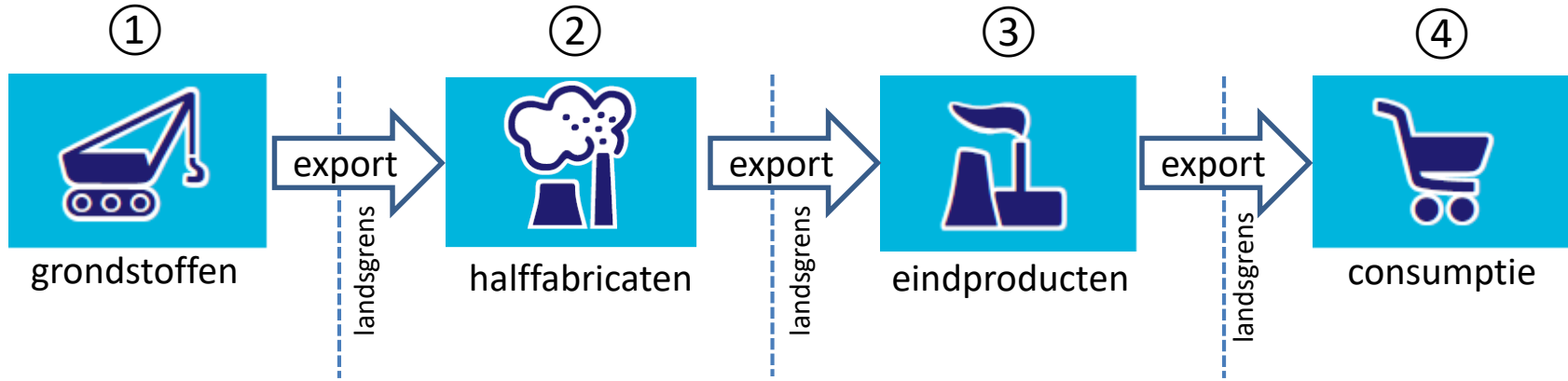
Heerlen, 23 maart 2022

EU-bedrijven onder druk gezet om Litouwse toeleveranciers

- November 2021: Litouwen geeft het door China als afvallige provincie beschouwde eiland Taiwan toestemming een diplomatieke post te openen in hoofdstad Vilnius.
- December 2021: Chinese vrachttreinverbindingen met bestemming Litouwen opgeschort.
- Litouwen verwijderd uit inklaringsstelsel Chinese douane: export geblokkeerd.
- Litouwse bedrijven melden dat het ook niet langer goederen uit China kan importeren.
- Naar verluidt worden **exporteurs uit andere EU-landen onder druk gezet: goederen bestemd voor de Chinese markt mogen niet langer Litouwse onderdelen bevatten.**
- Januari 2022: EU dient officiële klacht in bij Wereldhandelsorganisatie.

Wat zijn mondiale waardeketens?

Het stilleggen van fabrieken in het ene land veroorzaakt een kettingreactie die handel tussen andere landen verstoort.

Door keteneffecten neemt de export af, zelfs in landen zonder productiebelemmeringen en geen directe afhankelijkheid van het land in lockdown.

④

Fabrieken in partnerlanden kunnen hun producten niet verkopen in de keten. De productie wordt verlaagd of valt stil en de invoer van grondstoffen neemt af.

③

Fabrieken worden gesloten om het virus een halt toe te roepen. De invoer van halffabricaten valt stil.

②

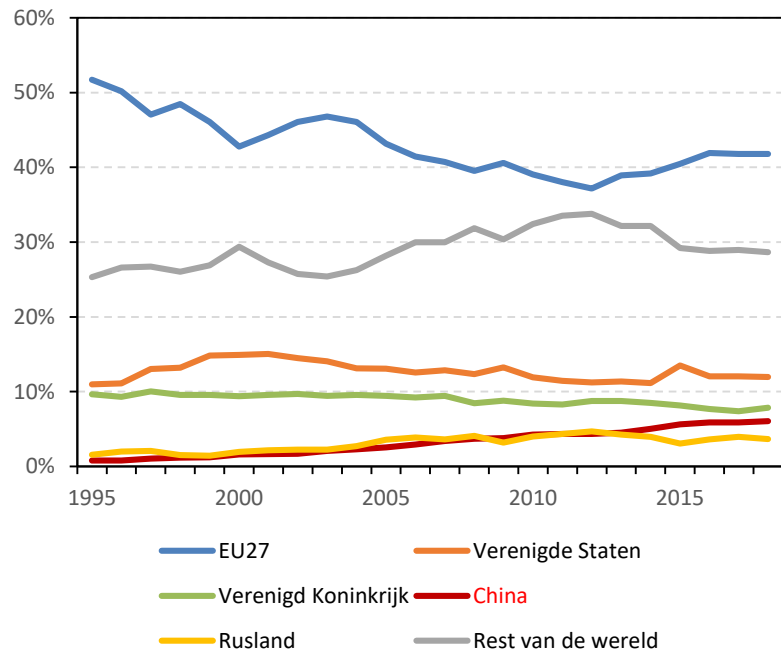
Lockdown: Fysieke winkels gesloten om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan. De invoer van eindproducten stopt of wordt soms helemaal stopgezet.

①

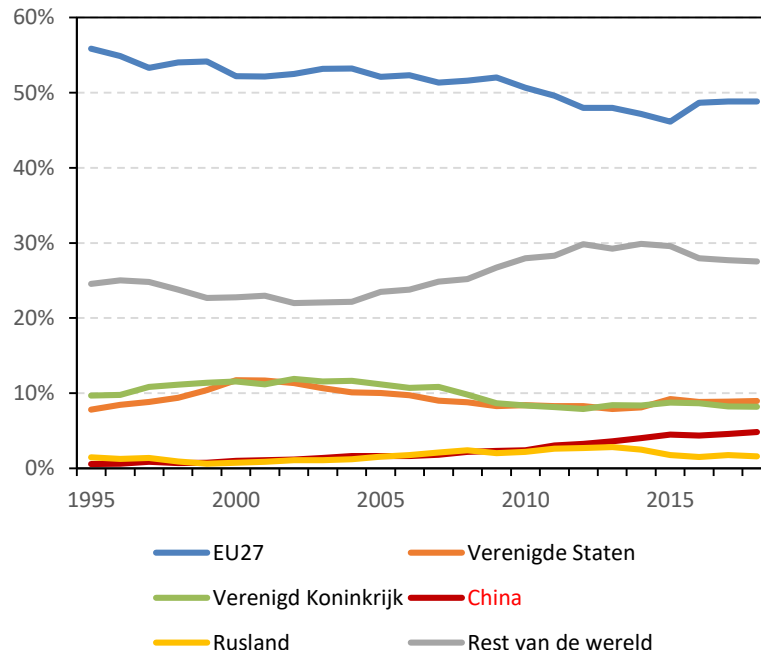

Belang landen: toeleveranciers en afnemers

Herkomst toegevoegde waarde in Nederlandse import

Nederlandse toegevoegde waarde dankzij export naar uiteindelijke afzetmarkt

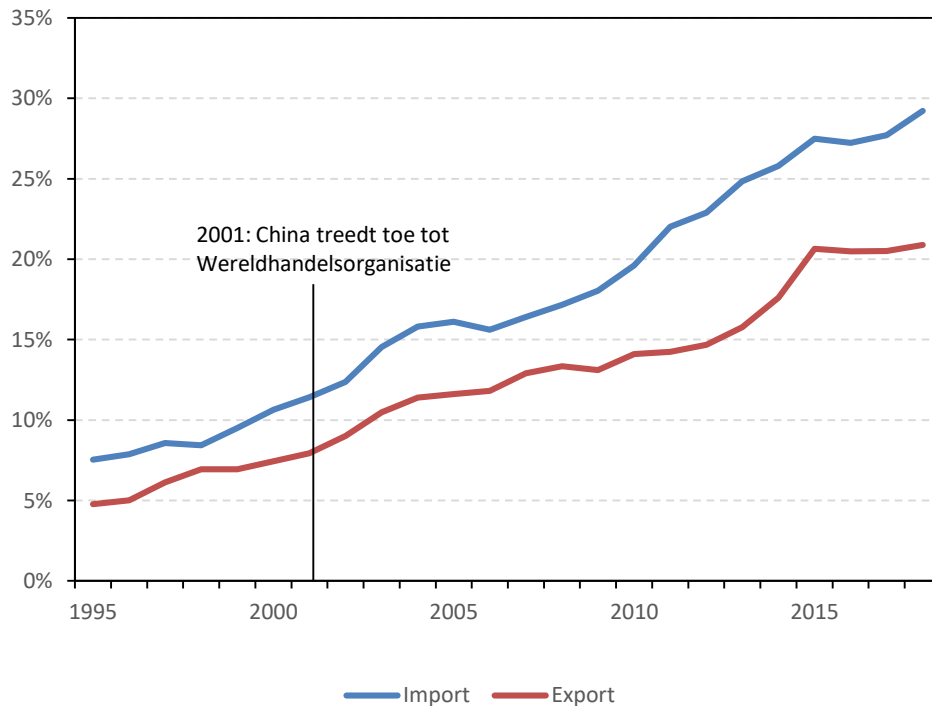

- Aandeel EU neemt af, aandeel China neemt toe.

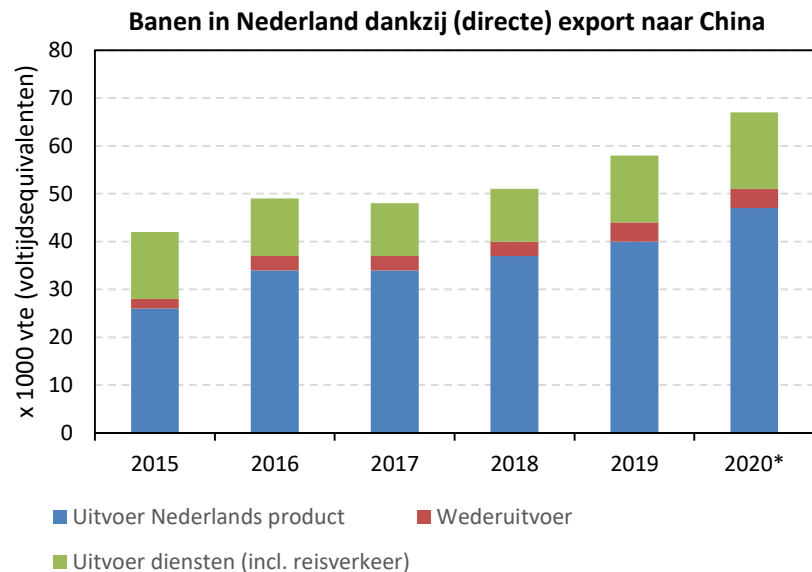
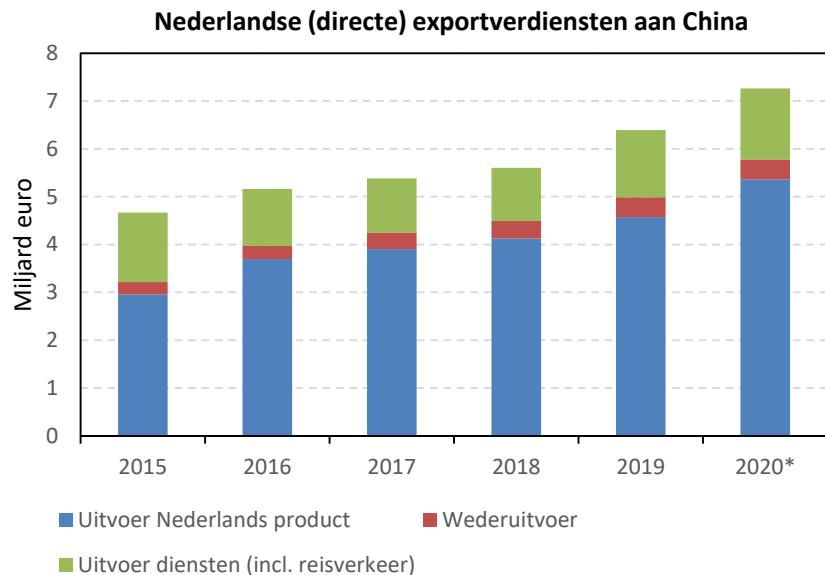

China uitgegroeid tot “fabriek van de wereld”

Aandeel van China in wereldwijde handel van
intermediaire goederen en diensten

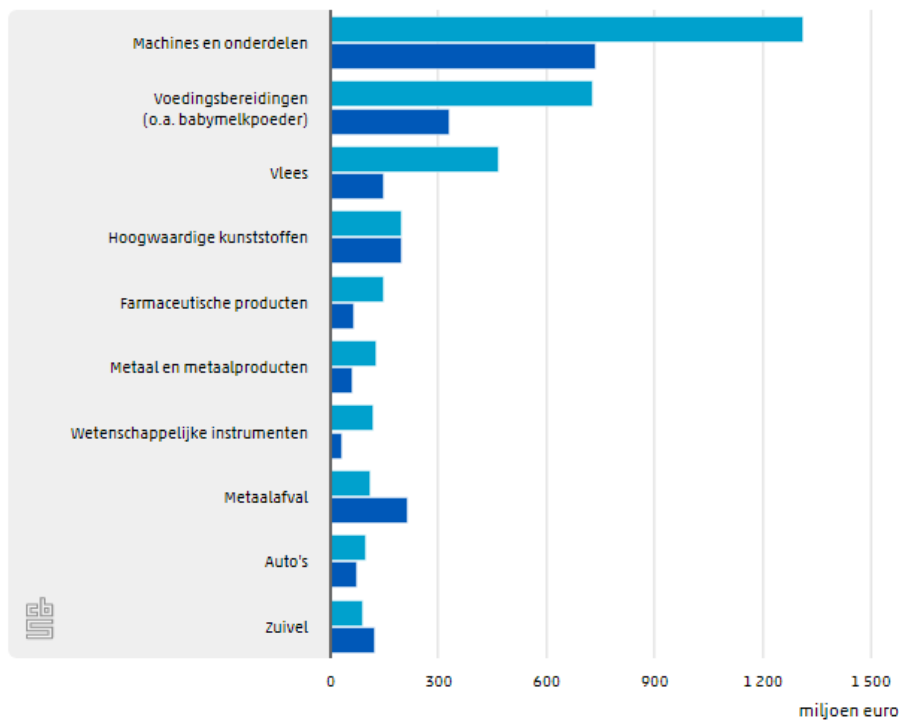
Belang van China voor Nederland door directe export

- Directe exportverdiensten aan China als aandeel van bbp: 0,7% in 2015, 0,9% in 2020.

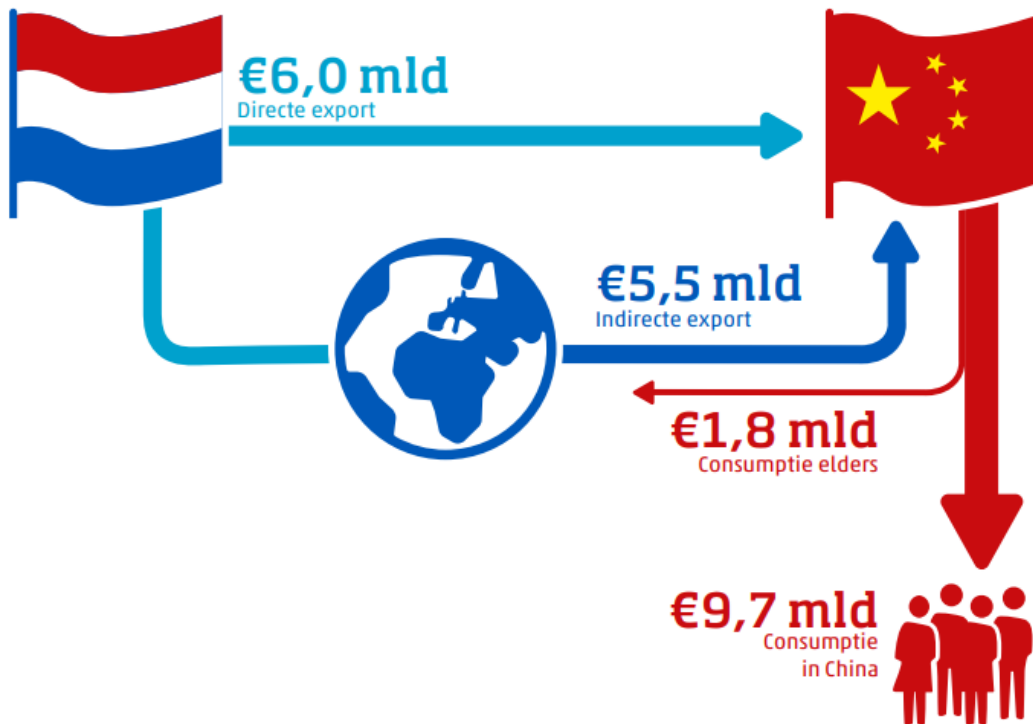
Aan welke producten wordt het meeste verdiend?

Verdiens ten aan export Nederlands product naar China, top-10

- Verdiensten aan export van machines en voeding naar China sterk gegroeid in de jaren voor Covid-19.

Hoe zit Nederland indirect in ketens met China?

- Bijna de helft van exportverdiensten aan China door indirecte export.
- Inclusief de indirecte export, was de handel met China goed voor 1,7% van het bbp.

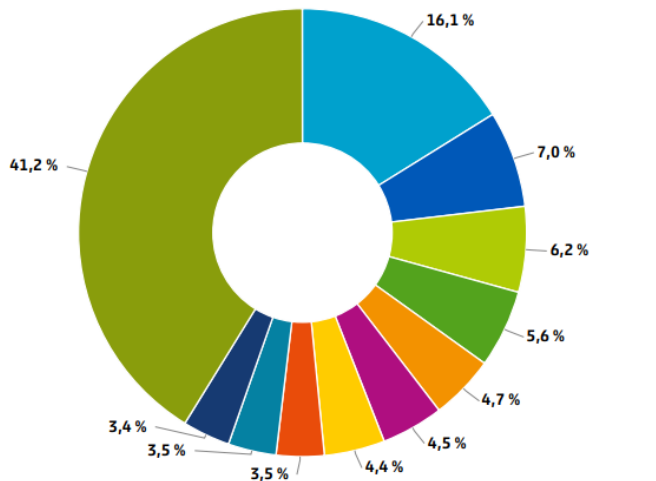
Bron: OESO, eigen berekeningen

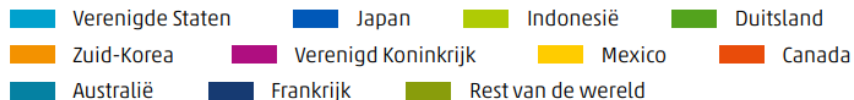
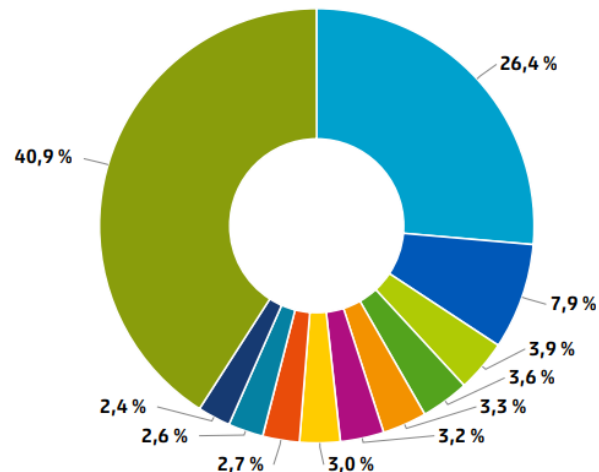
Hoe verlopen de indirecte stromen naar en via China?

Verdiensten aan export van andere landen naar China

Bron: OESO, eigen berekeningen

Eindbestemming van exportverdiensten die verder gaan dan China

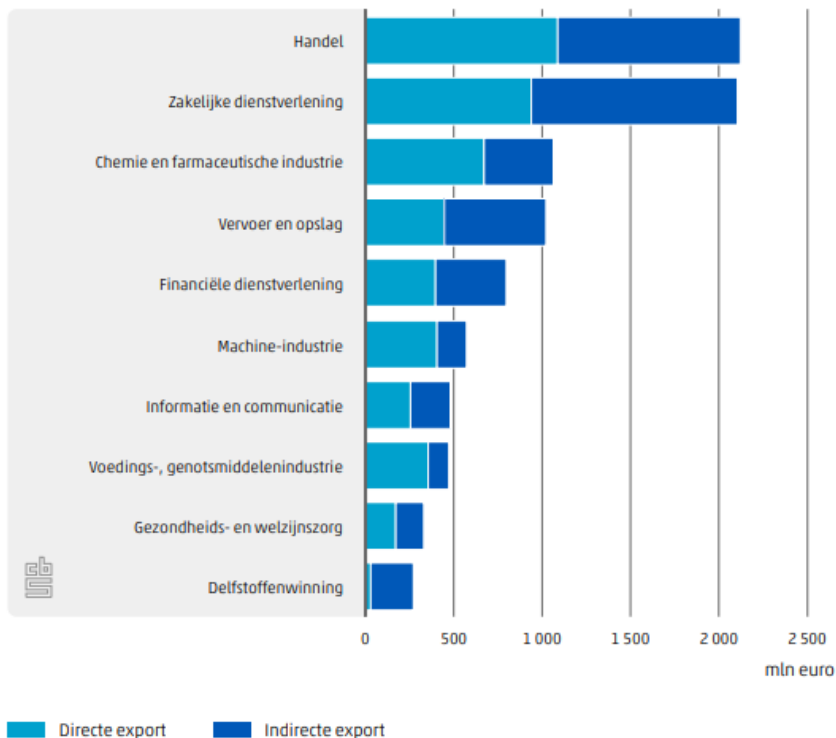
Bron: OESO, eigen berekeningen

Bron: CBS, 2020, [Internationaliseringsmonitor 2020-II: China](#).

Welke sectoren verdienen aan export naar China?

Bedrijfstakken met hoogste exportverdiensen aan China, top-10

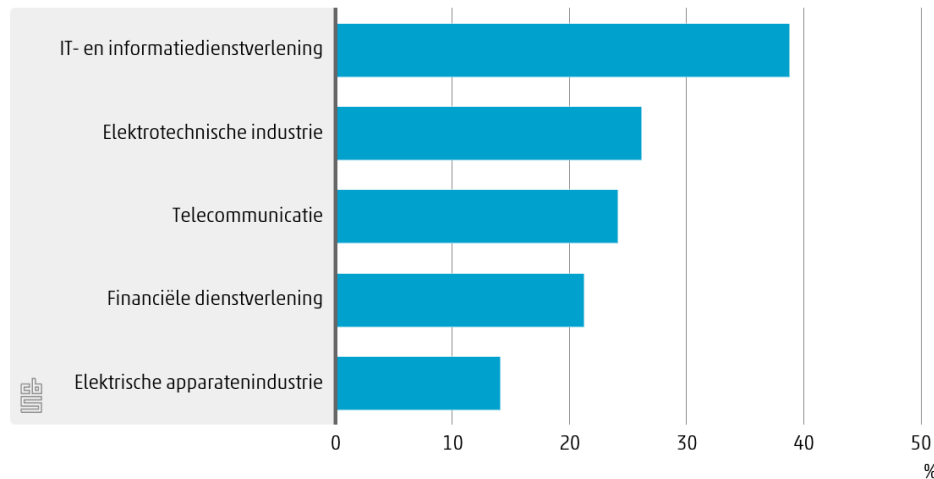

- Dienstverlenende sectoren en delfstoffenwinning verdienen meer indirect aan China.

Importafhankelijkheid van China groeit gestaag

- 2015: 5,1%; 2019: 6,3%.
- Totaal 2019: €9,2 mld.
- Hightech producten domineren.
- Meeste import door bouw, elektrotechnische en machine-industrie.
- IT en telecom sterk afhankelijk van import Chinese hardware.

Aandeel van China in intermediaire goederenimport, 2019

Gezamenlijk onderzoek CBS met het CPB

- In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat brengt het CBS samen met het Centraal Planbureau (CPB) de economische relatie met China in kaart vanuit waardeketenperspectief op gedetailleerd niveau.
- Het CBS becijfert en beschrijft hoe Nederland momenteel met China verbonden zit binnen mondiale waardeketens en hoe zich dat de laatste jaren heeft ontwikkeld. Hierbij worden de laatste nieuwe cijfers gebruikt.
- Het CPB becijfert verschillende mogelijke scenario's.
- De eerste voorlopige bevindingen worden in april gepubliceerd.

Waar is onze kennis nog beperkt?

- Welke bedrijven verdienen aan China. Wat verdienen buitenlandse en binnenlandse multinationals aan de export China? En wat verdient het MKB?
- Welke deel van de verdiensten aan China komen tot stand door lonen en welke door bedrijfswinsten? En vloeien deze winsten niet weg naar het buitenland?
- Welke beroepen werken voor China? Hoe zit het met het opleidingsniveau van werknemers die werken voor de export naar China?
- Hoe zit het met de inzet van kritieke grondstoffen uit China in Nederlandse ketens? Van welke producten is Nederland en de EU strategisch afhankelijk van China?
- En hoe zit het met arbeids- en milieuomstandigheden in aanvoerketens met China?
- Maar ook andersom. Hoe belangrijk is Nederland voor China in vergelijking met andere landen? In welke ketens zijn Nederlandse goederen en diensten cruciaal voor China?

Vragen? Graag!

- Dadelijk in de discussie
- Of via mail (teh.notten@cbs.nl)